Vierde Jaer. Nr 24. Zaterdag, 13 Juny 1857.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven, genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 13 JUNY.

Hoe meer men den toestand overweegt welken de laetste geheurtenissen te weeg gebragt hebben, hoe meer men er ook al de ernstigheid van begrypt. Voor de eerste mael sedert 1830 heeft het gouvernement moeten terug wyken voor het straetgeschreeuw en het lawyt van eenige ruitenbrekers.

Welke moet nu de gedragslyn van het gouvernement zyn?

Volgens de eenen moet men geene rekening houden van de volksmanifestatiën van Brussel, Gent, Luik enz. en ondanks alle revolutionnaire vertooningen moet de wet op de liefdadigheid in haer geheel gestemd worden.

Volgens anderen, moet de wet terug getrokken, het ministerie omvergeworpen, de Kamers ontbonden en nieuwe kiezingen gehouden worden.

Volgens ons inzien diende men tot geen dezer uiterste middelen overtegaen.

De stemming der liefdadigheids-wet zou zonder twyfel in de tegenwoordige omstandigheden het teeken van nieuwe buitenspoorigheden zyn. De oproermakers zouden voorzeker weldra voor de openbare magt moeten wyken; maer het land zou niet gemakkelyk aen de meerderheid der Kamer vergeven van de rust gestoord te hebben wanneer het zoo gemakkelyk was door eenige toegeving de goede orde te verzekeren. In de aenstaende kiezingen zou de tegenwoordige meerderheid groot gevaer loopen van te verdwynen met de wet welke zy hardnekkig aen het land zou opgelegd hebben.

Zou men eenen meer voldoenden uitslag bekomen met de omverwerping van het ministerie en de ontbinding der Kamers? De nieuwe kiezingen zouden slechts de uitdrukking zyn van de heerschende driften van het oogenblik en geenszins die der normale denkwyze onzer bevolkingen. Hieruit zou eene onvermydelyke, eene noodlottige terugwerking ontstaen, die misschien slechtere gevolgen zou hebben dan alle straet oproeren waervan wy getuigen zyn geweest.

Onze lezers kennen onze denkwyze. Wy zyn van gedacht dat de algemeene gerustheid niet aen het land zal teruggegeven worden zoolang de wet op de liefdadigheid niet zal teruggetrokken zyn. De begraving der wet en de gedeeltelyke vernieuwing van het ministerie, in hetwelk MM. de Decker en Vilain XIIII zouden behouden worden, schynt ons de geraedzaemste oplossing der moeijelykheid te zyn.

Wy wenschen dat de vaderlands-liefde onzer bevolkingen gevoegd by de wysheid van Koning Leopold aen België alle noodlottige gevolgen spare welke de tegenwoordige krisis zou kunnen hebben. Wy wenschen dat de uitslag de openbare veiligheid verzekere zonder de waerdigheid van het staetsbestuer te krenken. Wy wenschen het, zonder het te duryen hopen.

Ontertusschen kan men niet genoeg beweenen dat er eene nieuwe vryheid komt gevoegd te worden by de andere vryheden die ons sedert zeven en twintig jaren als de vryste natie der wereld hebben doen aenzien, te weten: de vryheid der muitery, der straetschendery, der ruststoordery en der ruitenbrekery.

De revolutie op straet is eene vierde magt geworden in den Staet en komt zich te plaetsen nevens de wetgevende magt, de regterlyke magt en de uitvoerende magt. Het is een tegenwigt aen de magt van het parlement, in afwachting dat het de schael der balans, in welke al de andere magten liggen, in de lucht kan doen springen, om er den inhoud van te laten neêrvallen in de handen der naäpers van 1789, en eindelyk, wanneer dezen zelven, te zamen met ons, de slachtoffers van hunne eigene roekeloosheden zullen geworden zyn, in degenen van den eenen of anderen Napoleon, die wel zal weten wat met ons en met al onze schoone vryheden te doen!

De vooruitgang. — Een woord over de verbetering der gevangenissen.

Ik vraeg er vergiffenis over aen myne eeuw, maer het is my onmogelyk, volstrekt onmogelyk, haer te volgen. Zy vindt te veel uit, verbetert te veel; hare wonderwerken gaen myn verstand te boven.

— Maer, dewyl men u zegt: Wat is dit schoon, wat is dat wonderbaer! Zoudt gy niet kunnen doen gelyk een ander: toejuichen, de handen klakken, en uitroepen: Myne eeuw gaet alle eeuwen te boven!

— Zie, by voorbeeld, het nieuw systeem der zedelyke verbetering der gevangenen, der kwaeddoeners, by middel van witte-brood, soep en koeyenvleesch... Is er wel iets treffender, iets hertroerender dan dit?

— Wanneer gy denkt dat ons land, onder anderen de loteryen en het lotospel verboden heeft!...

— Wanneer men u doet opmerken dat de bedelary afgeschaft is..... ja, dat de schrooyers afgeroepen zyn gelyk de fransche stuivers, die men hun voortyds gaf... Hoe; *crétin*, hoe! gy zyt daer niet door beweegd, verrukt, opgetogen?

Wel neen! die onbepaelde vooruitgang kan er by my onmogelyk niet door. O myne eeuw! vergeef my toch, en doe my slechts de aelmoes my voor twee oordjes aendacht te verleenen, — indien zulks kan overeenkomen met de afschaffing der bedelary.

Men verbetert den gevangene, ja! Maer zien wy er de vruchten van: Zyn er nu minder gevangene dan eertyds? In tegendeel, men maekt er nog alle dagen nieuwe. Vermindert het getal der gevangenen, het getal der misdadigen; zyn de hervallingen minder zeldzaem? *Neen*, op alle deze vragen: *neen!*

Ik ga u zeggen waerom ik myne eeuw niet bewonder met hare groote woorden van zedelyke verbetering der gevangenen.

Myne eeuw moraliseert de schelmen, maer zy bederft de eerlyke lieden.

Myne eeuw roept den godsdienst, het ware en alleen krachtige element der verzedelyking, ter hulp voor de gevangenen; maer zy wil dat element niet voor degenen die het ongeluk hebben nog niet in stokke te liggen met de justicie.

Myne eeuw aenveerdt de kloosterlingen in de cel der gevangenen, en zy verstoot ze in de wereld; myne eeuw roept de Broeders der christelyke Scholen in de gevangenissen, en zy wil ze niet om de kinderen te onderwyzen, 't is te zeggen om ze te behoeden voor het verderf.

Myne eeuw vindt smaek in den invloed der priesters tusschen de vier muren alwaer de samenleving de kwaeddoeners opgesloten houdt, en overal elders beleedigt en hoont zy den priester op alle wyzen, en geeft hem uit voor een nutteloos, voor een schadelyk schepsel.

Het getal der gevangenissen vermeerdert! Ik geloof het wel; tegen eenen schelm, dien myne eeuw verbetert, bederft zy honderd eerlyke lieden.

De hervallingen vermenigvuldigen in het oneindige! Ik geloof het wel; al de deugd is in de gevangenissen; men komt er een klein heilige uit, om te gaen bedorven worden in de zamenleving.

EEN VOORVAL VAN BAUDEWYN IX.

(Vervolg en einde.)

II.

Toen hy te huis wederkeerde, vertelde de brave Ely aen zyne vrouw, hoe hy op de baen in het gezigt der stadspoorten eenen man gevonden had, door vyf vagebonden aengevallen, hoe hy dezen ter hulp was gesprongen, en met zynen vlegel de bandieten op de vlugt had gedreven, en hoe de man, dien hy verlost had, hem zyne bescherming had beloofd.

— Het is — voegde hy er by — de geheimschryver van den heer Graef.

De vrouw, die, zoo min als haer man, kon lezen noch schryven, vroeg wat toch een geheimschryver zyn zou.

— Oh? antwoordde Ely, het is meer dan een dorscher; het is zelfs meer dan een pachter; en het moet niet veel minder zyn dan een bailjuw! want die daer, hoewel eenvoudig gekleed, en niet fier, spreekt gelyk een pastoor.

— En gy gelooft, Ely, dat hy u helpen zal?

— Of ik het geloof! hy woont op het kasteel van mynheer; hy heeft my verzocht hem morgen te komen vinden.

— En gy zult gaen?

— Of ik zal gaen! Ik heb hem gevraegd pachter der hoeve te zyn.

— Ho! dat is te veel, Ely, wanneer men te veel wil, heeft men niets.

— Bah! laet my maer doen. Mynheer de Graef van Vlaenderen is een goed vorst. Hy zal dat niet weigeren aen zynen geheimschryver, die, zonder mynen vlegel een slecht uer zou hebben doorgestaen. My dunkt, vrouw, dat gy morgen zult pachteres zyn.

De beide echtelingen gingen met deze lachende gepeinzen te rust. De arme vrouw liet zich tot de hoop van haren man over halen. Zy maekte met hem ontwerpen. Zy zag hare kinderen in den welstand. Zy bragt kiekens en jonge verkens op; zy had schoone koeijen in den stal, graen op den zolder, hespen in de schouw, noten en boter, bier en appels in den kelder. Zy sliep in, door de aengenaemste droomen gestreeld.

Zy werd des anderendaegs 's morgens eerst wakker; zy kleedde Ely op het beste en geleide hem met het oog, terwyl hy met bewogen hart zyne stappen rigtte naer des graven paleis.

Maer, toen hy aen de poort van den Burgt kwam, joegen hem een paer wachten, met hellebaerden gewapend, eenigen schrik aen.

— Zal men my binnen laten? Dat was zyne vrees. Hy naderde bevreesd, deed zyne blauw laken muts af, en vroeg aen eenen der wachters of hy niet kon spreken aen den geheimschryver van mynheer den Graef?

De wachters waren voorkomen.

— Gy zyt de man met den vlegel? Gy heet Ely? vroegen zy; en op zyn bevestigend antwoord, deden zy hem binnen treden, met groote beleefdheid.

Men opende eene zware deur. De dorpeling bevond zich in eene groote wapenzael, gansch bekleed met sabels, harnassen, beukelaren en lansen. Er waren in die zael eenige edelknapen. Zoohaest de deurwaerder Ely genoemd had, liep een hunner dit Baudewyn boodschappen. Hy verscheen welhaest gekleed als daegs te voren, vatte de hand van den goeden man en zegde hem:

— Ik bedank u van betrouwen in my te hebben gehad.

Ely begreep de volle beteekenis dezer zinsneden niet, en sprak:

— O, ik heb byna niet geslapen van de hoop, die gy my gegeven hebt. Het zou inderdaed eene gunst van den Hemel zyn.

Vervolgens nader by zyne kostbare kennis komende, zegde hy stiller, om niet gehoord te worden van de edelknapen, die zonder dat hy het zich verwonderde, in eene eerbiedige houding aen eene zyde stonden.

— Hebt gy gelegenheid gehad om aen mynheer een woord van onze zaek te zeggen?

— Wel zeker; men is er mede bezig. Er is zelfs goede hoop. Maer, in afwachting, wilt gy het kasteel eens zien?

— Maer ik ben er gansch over verrukt, mynheer! Is er nog iets anders dan dit?

Ely beelde zich in dat de groote schitterende zael, waerin hy zich bevond, geheel het paleis uitmaekte. Baudewyn glimlachte. Dan, sedert de menigvuldige reizen der kruisvaerders, verspreidde zich de pracht en de smaek der kunsten. De graef vermaekte zich met den goeden man de lange reeks vertrekken en zalen te doen doorloopen, waer het hof verbleef, de badplaetsen, de kostelyke slaepkamers. By elke schrede, deed Ely uitroepingen van verwondering. Hy kon zyne oogen niet verzaden, die hy rondstuerde, op de geschilderde muren, op de meubelen, op de arabesken, en verguldsel. Hy geloofde zich in een paleis van tooverheksen.

— O! dat is schoon! zegde hy.

Baudewyn vermaekte zich met die ongekunstelde bewondering. Aen de grootheid gewoon, maekte hy de tegenoverstelling van zynen staet, met dien des armen mans, die nimmer gewoond had, dan in eene hut en geloofde zeer eerzuchtig te zyn, wanneer hy eene hoeve begeerde. Hy zelf geleek hem later, toen hy den troon van Konstantinopel verlangde.

— Welnu! zegde hy, daer hy hem verzonken zag in de bewondering der sieraden, die hem omringden, in plaets van uwe hoeve zoudt gy niet willen hier woonen?

— Misschien, mynheer, zoo ik er de meester was, zegde Ely gimlachend; maer het is hier een paleis van vorsten; voor dat wy onze oogen zoo hoog verheffen, laten wy onze voeten aenschouwen. Wat zou ik hier doen? Ik ben niet geboren om op goud te treden, en myne oogen zouden slecht